

DÅBEN SOM RITUAL

INSTITUT FOR KULTUR OG SAMFUND
AARHUS UNIVERSITET

14. AUGUST 2023

KIRSTINE HELBOE JOHANSEN
LEKTOR, AFDELINGSLEDER FOR TEOLOGI

DÅB SOM RITUAL – OG PRAKSIS

Dåb er et religiøst ritual

“udførelsen af mere eller mindre invariante sekvenser af formaliserede handlinger og ytringer, der ikke er fuldstændig afkodet af dem, der udfører dem.” (Roy A. Rappaport)

Dåb er kulturel praksis under forandring

- et evangelisk-luthersk sakramente
- velkommen til verden og familiefest
- adgang til konfirmation
- markering af orienteringsskifte i voksenlivet

INSTITUT FOR KULTUR OG SAMFUND
AARHUS UNIVERSITET

14. AUGUST 2023

KIRSTINE HELBOE JOHANSEN
LEKTOR, AFDELINGSLEDER FOR TEOLOGI

UDFØRELSE – FORMÅL, TID OG STED

Dåb er en rituel handling

Spørgsmål: Hvad gør dåb?

Svar: "Tag i nåde mod dette barn [...] og indlem det i din menighed"

Foto: Folkekirken.dk

Dåb finder sted

Spørgsmål: Hvor, hvornår og med hvem kan/bør dåb finde sted?

Svar: "Dåb finder i almindelighed sted i kirken under en gudstjeneste. [...] ... kan foregå i hjemmet eller på sygehuset. [...] ... ved en særlig dåbsgudstjeneste"

"Steder er ikke hellige i sig selv, men skabes, når mennesker forsamles og gør stedet til centrum for meningsdannelse (Smith 1987, 26)" (Afbrydelse og Forkyndelse).

INSTITUT FOR KULTUR OG SAMFUND
AARHUS UNIVERSITET

14. AUGUST 2023

KIRSTINE HELBOE JOHANSEN
LEKTOR, AFDELINGSLEDER FOR TEOLOGI

HANDLINGERNES VEJ

Dåb er en fælles praksis

Spørgsmål: Hvordan gør man dåb?

Svar: barnedåb, tumlingedåb, teenage-dåb, voksendåb – drop-in dåb, lørdagsdåb, højmesse, ...

Dåb er del af en kulturel sammenhæng

Spørgsmål: Hvad er den samtidige kontekst for praksis?

Svar: værdipluralisme, religions- og livssynsdiversitet, familiemønstre, ...

Dåb ritualiseres i den konkrete praksis

Spørgsmål: Hvordan tages ejerskab over dåbshandlingen?

Svar: "ja", faddervalg – påklædning, fest, ...

INSTITUT FOR KULTUR OG SAMFUND
AARHUS UNIVERSITET

14. AUGUST 2023

KIRSTINE HELBOE JOHANSEN
LEKTOR, AFDELINGSLEDER FOR TEOLOGI

YTRINGERNES VEJ

Dåb er et sakramente

Spørgsmål: Hvorfor gør vi dåb?

Svar: "Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple [...] og de bar nogle små børn til Jesus"

Dåb er del af en ritual og religiøs sammenhæng

Spørgsmål: Hvordan vises forbindelse mellem ritualer?

Svar: trosbekendelse, velsignelse, korstegn, overøsning

Dåben formidles gennem ord – på forskellige niveauer

Spørgsmål: Hvordan udtrykkes dåbens betydning?

Svar: Ritualtekst, bønner, bibeloversættelse

INSTITUT FOR KULTUR OG SAMFUND
AARHUS UNIVERSITET

14. AUGUST 2023

KIRSTINE HELBOE JOHANSEN
LEKTOR, AFDELINGSLEDER FOR TEOLOGI

MØDESTEDET?

Handlingens vej: Dåb skal forankres

Spørgsmål: hvordan sætter dåben sig igennem i mit liv?

Svar: Faddertiltale, dåbslys etc.

Ytringens vej: Dåb formidles gennem tegn

Spørgsmål: Hvordan formidles dåbens betydning?

Svar: Vand, korstegn

INSTITUT FOR KULTUR OG SAMFUND
AARHUS UNIVERSITET

14. AUGUST 2023

KIRSTINE HELBOE JOHANSEN
LEKTOR, AFDELINGSLEDER FOR TEOLOGI

OM UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

INSTITUT FOR KULTUR OG Sprog II
AARHUS UNIVERSITET

14. AUGUST 2023

AARHUS FRIKIRKELIGE AUFKUNDT
LEKTOR, AFDELINGSLEDER FOR TEOLOGI

AARHUS
UNIVERSITET